VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET
MINISTRY OF FINANCE

SUOMEN PANKKI
FINLANDS BANK
EUROSYSTEM

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet
Ministry for Foreign Affairs of Finland

VM/ Outi Jurkkola
SP/ Anni Norring, Taina Sinivuori
UM/ Emmi Oikari, Lauri Särkkä

Muistio eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle
25.4.2024

**Kansainvälisen valuuttarahaston ja Maailmanpankkiryhmän kevätkokoukset 17.-19.4.2024, Washington DC**

*Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) ja Maailmanpankkiryhmän kevätkokoukset järjestettiin huhtikuussa Washington DC:ssä, Yhdysvalloissa. Kevätkokousviikon ohjelmassa olivat Kansainvälisen valuutta- ja rahoituskomitean (IMFC) sekä Maailmanpankin ja IMF:n yhteisen kehityskomitean (DC) kokoukset, sekä näiden virallisten kokousten lisäksi mm. viides korkean tason Ukraine Roundtable -keskustelu.*

*Valtiovarainministeri Riikka Purra sekä Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn osallistuivat kevätkokouksiin. Ministeri Purra edusti Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiiriä IMFC:ssä. Kehityskomiteassa vaalipiiriämme edusti Islanti. Ministeri Purra tapasi kokousten yhteydessä mm. Ukrainan valtiovarainministeri Marchenkon ja Yhdysvaltojen valtiovarainministeri Yellenin.*

*Suomen pääpainotuksena kevätkokouksissa oli vahvan tuen osoittaminen Ukrainalle sekä laajemmin Maailmanpankin ja IMF:n Ukrainalle antamalle tuelle. Suomi tuki myös Maailmanpankin ja IMF:n uudistuksia vaikuttavuuden ja tehokkuuden parantamiseksi rajoitetuinkin resurssein.*

*Kevätkokousten tunnelmaa määrittivät maailmantalouden yllättävän vahva resilienssi, vaisut kasvunäkymät, maiden välinen talousnäkymien eriytyminen ja inflaation hidastumisen jatkuminen. Keskeisimpinä huolenaiheina esiin nousivat erityisesti geopoliittiset jännitteet ja näiden talousvaikutukset sekä ilmastokriisi.*

*IMFC- ja kehityskomiteoissa ei päästy yhteisymmärrykseen yhteisistä kommunikeoista (julkilausumista) johtuen sanavalinnoista koskien Venäjän hyökkäyssodan talousvaikutuksia sekä Gazan ja laajemmin Lähi-idän tilannetta. Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiiri oli vahvimmin Ukrainan tukemisen ja Venäjän käynnistämän hyökkäyssodan aiheuttamien talousvaikutusten selväsanaisen mainitsemisen kannalla. Koska yhteistä geopoliittista ja -taloudellista kieltä ei löydetty, antoivat sekä IMFC:n että kehityskomitean puheenjohtajat kokouksista vain puheenjohtajien lausunnot.*

*Komiteoiden viralliset keskustelut käytiin muilta osin erityisesti maailmantalouden tilanteesta ja näkymistä sekä Maailmanpankin uudistusprosessista ja sen etenemisestä. Kummassakin komiteassa geotaloudellisen tilanteen ulkopuolisista asioista vallitsi yhteisymmärrys.*

## 1 Kansainvälisen valuutta- ja rahoituskomitean kokous 19.4.

Kevätkokousten tunnelmaa määrittivät maailmantalouden yllättävän vahva resilienssi, historiallisen vaisut kasvunäkymät, maiden välinen talousnäkymien eriytyminen ja inflaation hidastumisen jatkuminen. Keskeisimpinä huolenaiheina olivat geopoliittiset jännitteet ja näiden talousvaikutukset, kansainvälisen kaupan näkymät, protektionismi ja ilmastokriisi.

IMFC-kokouksen ensimmäisen osion ja IMFC-yleisistunnon pääaiheena oli maailmantalouden tila ja näkymät, sekä IMF:n toimitusjohtaja Kristalina Georgievan globaali politiikkaohjelma. Lisäksi IMFC-jäsenille rajatussa ohjelmassa oli aamiaiskokous maailmantalouden ja talouspolitiikan haasteista sekä IMF:n ja FSB:n (Financial Stability Board) yhteinen kokous globaalista riskiarviosta.

Jo IMFC-yleisistunnon alussa oli selvää, että yhteisestä kommunikeasta ei päästä sopuun puheenjohtajamaa Saudi-Arabian käymistä laajoista taustakeskusteluista huolimatta. IMFC-kommunikean sijaan julkaistiin puheenjohtajan, Saudi-Arabian valtiovarainministeri Aljadaan, lausunto, jossa puheenjohtaja ei nimennyt Venäjää eksplisiittisesti. Lausunnossaan puheenjohtaja ainoastaan mainitsee, että meneillään olevilla sodilla ja konflikteilla, mukaan lukien sodalla Ukrainassa, on maailmanlaajuisia makrotaloudellisia vaikutuksia. Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiiri, yhdessä eräiden muiden maiden kanssa, ei voinut hyväksyä kommunikeaa, jossa Venäjää ei nimetä hyökkääjänä.

Venäjän hyökkäyssodan talousvaikutukset korostuivat kuitenkin puheenvuoroissa. Lähes kaikki kehittyneet maat tuomitsivat Venäjän hyökkäyssodan selkeäsanaisesti ja vakuuttivat jatkavansa Ukrainan tukemista. Vaalipiiriä IMFC:n jäsenenä edustanut valtiovarainministeri Purra kehotti puheenvuorossaan IMF:ää analysoimaan objektiivisesti Venäjän hyökkäyssodan talousvaikutuksia, sillä IMF:n viesteissä Venäjän hyökkäyssotaa käsiteltiin tällä kertaa selvästi varovaisemmin ja vähemmän kuin aiemmin.

Toimitusjohtaja Georgievan puheenvuorossa korostuivat useat päällekkäiset shokit, joiden seurauksia kansainvälinen yhteisö on joutunut kestämään. Puheenvuorossaan Georgieva esitti myös sympatiansa sotien ja konfliktien uhreille ja uhrien perheille, mainitsematta kuitenkaan esimerkiksi Venäjää ja Ukrainaa erikseen. Samalla hän muistutti, että vaikka pehmeä lasku on käsillä, emme ole vielä perillä, sekä nosti esiin tarpeen saada lisää lahjoitusvaroja IMF:n PRGT- ja RST-rahastoihin (*Poverty Reduction and Growth Trust* ja *Resilience and Sustainability Trust*).

Georgieva esitteli myös globaaliin politiikkaohjelman ”*Rebuild, Revive, Renew*”, joka ohjaa IMF:n toimintaa tulevana vuonna. Politiikkaohjelma pyrkii tällä kertaa ottamaan korostetun eteenpäin katsovan otteen. Päättäjien tehtäviksi hän listasi ensinnäkin shokkien tyhjentämien puskureiden jälleenrakennuksen julkista taloutta vahvistamalla ja velkaantumista taittamalla. Toiseksi päättäjien pitäisi elvyttää kasvua vauhdittamalla rakenneuudistuksia, joilla voitaisiin kasvattaa tuottavuutta, edistää vihreätä siirtymää ja lisätä digitalisaatiota. Kolmantena prioriteettina on IMF:n uudistaminen vastaamaan paremmin jäsenien tarpeisiin; tämän taustalla on tuttu viesti IMF:n resurssien kasvattamisesta, mutta myös hallinnon uudistamisesta. Lopuksi hän muistutti, että tekemämme politiikkavalinnat muokkaavat tulevaisuuttamme. Churchillia siteeraten hän painotti, että päättäjien ei tule pelätä oikeiden päätösten tekemistä: ”*This is no time for ease and comfort. It is time to dare and endure.”*

IMFC-jäsenten puheenvuoroissa toistui maailmantalouden resilienssi, pehmeä lasku, haavoittuvien maiden tukeminen, IMF:n kiintiöt sekä geopoliittisten jännitteiden ja geotaloudellisen fragmentaation talousvaikutukset. Lähes jokainen puhuja totesi maailmantalouden resilienssin yllättäneen ja pehmeän laskun olevan käsillä. Inflaatio ei ole vielä kuitenkaan täysin taltutettu ja keskuspankkipuhujat vakuuttivat, että rahapolitiikkaa ei kevennetä ennen kuin hintavakaustavoitteet on saavutettu. Rahoitusvakauteen ja velkaantumiseen liittyvät teemat olivat myös esillä.

## 2 Maailmanpankin ja IMF:n yhteisen kehityskomitean kokous 19.4.

Kehityskomitean kokouksessa käsiteltiin Maailmanpankin uudistusprosessia (*Evolution Process*) ja maailmantalouden tilannetta kehityskysymyksien näkökulmasta. Maailmanpankkiryhmän pääjohtaja Ajay Banga kertoi uudistusprosessin nykytilanteesta ja sen etenemisestä. IMF:n toimitusjohtaja Georgieva antoi tilannekatsauksen globaaliin talouskehitykseen ja sen näkymiin.

Kehityskomitea pääsi jo hyvissä ajoin ennen kokousta yhteisymmärrykseen muista asiakysymyksistä ja tekstistä näiden osalta kokouksen kommunikeaan, mutta kommunikean geopoliittisesta ja -taloudellisesta tekstistä, erityisesti Ukrainan ja Gazan / Lähi-idän tilanteen mainitsemisesta, ei kehityskomiteassakaan päästy yhteisymmärrykseen. Näin ollen kommunikean sijaan julkaistiin puheenjohtajan, Yhdistyneiden Arabiemiirikuntien valtiovarainministeri Al Hussainin, lausunto (*Chair's Statement*), jossa geopoliiittinen teksti on kopioitu IMFC:n puheenjohtajan lausunnosta. Puheenjohtajan lausunnossa todetaan, että kehityskomitea ei ole oikea alusta käsitellä geopoliittisia kysymyksiä, mutta konflikteilla on vaikutuksia globaaliin talouteen. Lausunnossa mainitaan konflikteista sota Ukrainassa, Gazan humanitaarinen tilanne ja Punaisen meren tilanne. Kommunikeasta ei olla saavutettu yksimielisyyttä kertaakaan Venäjän hyökkäyksen alettua helmikuussa 2022.

Maailmanpankin uudistusprosessi alkoi vuoden 2022 vuosikokouksista, jolloin osakkeenomistajat antoivat pankin johdolle toimeksiannon käynnistää *Evolving Bank* -uudistusprosessi, mikä toimi myös alkusysäyksenä laajemmalle kehityspankkien uudistukselle. Uudistusta pidetään tarpeellisena, sillä lukuisten samanaikaisten konfliktien ja kriisien seurauksena kestävän kehityksen tavoitteet uhkaavat jäädä saavuttamatta. Tämä johtuu haasteiden mittavuudesta ja sitä myöden myös kasvavasta rahoitustarpeesta ja -vajeesta. Vaikka maailman talouskehitys on ollut aiemmin ennakoitua parempaa, on köyhimpien maiden taloudellinen kehitys hidastunut ja maiden välinen kehitys eriytynyt. Uudistusten tavoitteena on pyrkiä kasvattamaan pankin rahoitusvolyymiä, parantaa sen hankkeiden tuloksellisuutta, nopeuttaa Pankin sisäisiä prosesseja ja kehittää kumppanuuksia yhteistyön ja synergiaetujen parantamiseksi.

Maailmanpankin uusi visio ja missio; "*to create a world free of poverty on a livable planet"* (poistaa köyhyys elämiskelpoiselta planeetalta) *ja "to end extreme poverty and boost shared prosperity on a livable planet"* (poistaa äärimmäinen köyhyys sekä edistää hyvinvoinnin tasapuolisempaa jakautumista elämiskelpoisella planeetalla) vahvistettiin syksyn 2023 vuosikokouksissa.

Pankin rahoitusvolyymia on pyritty kasvattamaan ja tehostamaan uusien rahoitus- ja takausinstrumenttien avulla (mm. hybridipääoma ja portfolio guarantee platform). Sisäisiä prosesseja ja toimintatapoja on pyritty selkeyttämään, minkä toivotaan vaikuttavan hankkeiden käsittelyaikojen lyhentymiseen sekä edelleen tuloksellisuuden parantamiseen. Yhteistyötä kehitetään niin Maailmanpankkiryhmän sisällä ryhmän eri osien kesken, *One World Bank*, kuin myös muiden toimijoiden, erityisesti kehityspankkien, kanssa. Kehitysrahoituksen lisäämisen rinnalla pääjohtaja Banga on korostanut Maailmanpankin roolia tiedon tuottajana ja teknisen avun antajana. Kunnianhimoisimmat tavoitteet kohdistuvat Afrikkaan, jossa pankki panostaa mm. energian saatavuuteen, työpaikkojen lisäämiseen ja terveydenhuoltoon.

Kehityskomitean puheenvuoroissa nousi geopoliittisen ja –taloudellisen tilanteen ohella esiin vahva tuki Pankin uudistusprosessille. Erityisesti korostettiin yhteistyön kehittämistä kehityspankkien kesken, kehitysrahoitusvolyymien kasvattamista ja yksityisen pääoman mobilisoinnin lisäämistä. Useat maat nostivat esiin köyhimpiä maita rahoittavan pankkiryhmän osan, Kansainvälisen kehitysjärjestö IDAn käynnissä olevan rahoituskierroksen ja toivoivat tässä yhteydessä jäsenmailta kunnianhimoisia kontribuutioita. IDAn rahoitusneuvottelut saatetaan loppuun joulukuussa 2024.

Useat maat kertoivat myös osallistumisestaan pankin uusiin rahoitusinstrumentteihin. Eräät vaalipiirimme maat mm. investoivat hybridipääomaan. Suomi osana Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiiriä antoi tuen uudistusprosessille ja korosti kotimaisen tulopohjan kehittämisen ja ilmastonmuutoksen vastaisten toimien tärkeyttä. Vaalipiiriämme edusti tällä kertaa Islanti. Suomen vaalipiiri sekä useat muut samanmieliset vaalipiirit tuomitsivat selväsanaisesti Venäjän hyökkäyssodan ja peräänkuuluttivat pankilta tukea Gazaan.

* * *

Pohjoismaiden ja Baltian maiden lausunto IMFC-kokouksessa

Pohjoismaiden ja Baltian maiden lausunto Kehityskomiteassa

IMFC-kokouksen puheenjohtajan lausunto

Kehityskomitean puheenjohtajan lausunto